

EUROPOS SAJUNGA

AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

III etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

Sprendinių poveikio vertinimo ataskaita

Užsakovas: Akmenės rajono savivaldybės administracija

Rengėjas: VGTU Teritorijų planavimo mokslo institutas

Projekto vadovė: prof. dr. Marija Burinskienė (Atest. nr. 2494)

2007 m.

TURINYS

1. URBANISTINIS KARKASAS.....	3
1.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai	3
1.2. Status quo	3
1.3. Poveikis ekonominei aplinkai	3
1.4. Poveikis socialinei aplinkai	4
1.5. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	4
2. SOCIALINĖ – EKONOMINĖ APLINKA	6
2.1 Poveikis rajono teritorijos vystymo darnai.....	6
2.2 Poveikis ekonominei aplinkai	6
2.3 Poveikis socialinei aplinkai	7
2.4 Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	8
2.5. Status quo situacija.....	8
3. AKMENĖS RAJONO GAMTINIS KARKASAS IR REKREACIJOS PLĖTOJIMAS	11
3.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai	11
3.2 Poveikis ekonominei aplinkai	11
3.3 Poveikis socialinei aplinkai	11
3.4 Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui.	12
4. ŽEMĖS NAUDOJIMO IR APSAUGOS REGLAMENTAVIMAS	15
4.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	15
4.2. Poveikis ekonominei aplinkai	15
4.3. Poveikis socialinei aplinkai	15
4.4. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	16
5. NEKILNOJAMASIS KULTŪROS PAVELDAS	18
5.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai	18
5.2. Poveikis ekonominei aplinkai	18
5.3. Poveikis socialinei aplinkai	18
5.4. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	19
6. RAJONO SUSISIEKIMO SISTEMOS SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS	21
6.1. Įvadas	21
6.2. Status quo situacijos vertinimas	21
6.3. Poveikis teritorijos vystymo darnai ir planuojamai veiklos sričiai	21
6.4. Poveikis ekonominei aplinkai	22
6.5. Poveikis socialinei aplinkai	22
6.6. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	23
7. AKMENĖS RAJONO INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA	26
7.1. Įvadas	26
7.2. Sprendinių poveikio vertinimo išvados	26
7.2.1. Status quo	26
7.2. Sprendinių poveikis teritorijos vystymo darnai	27
7.3. Sprendinių poveikis ekonominei aplinkai	27
7.4. Sprendinių poveikis socialinei aplinkai	28
7.5. Sprendinių poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	28
7.4. Priemonės sprendinių stebėsenai atlikti	31

1. URBANISTINIS KARKASAS

1.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai

Sprendiniai, numatantys urbanistinės sistemos plėtrą, bus įgyvendinami panaudojant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus. Planavimo sąlygos, išduotos vadovaujantis Bendrojo plano sprendiniais, leis:

- racionaliau plėtoti gyvenamas vietas, įvertinant jų ribų pokyčius ir perspektyvas, numatytas Akmenės rajono savivaldybės teritorijos Bendrajame plane.
- sudaryti sąlygas urbanizuotų ir rekreacinės paskirties teritorijų planingam išdėstymui.

Teigiamos bendrojo plano sprendinių pasekmės laukiamos ir gyvenamųjų vietovių plėtos srityse.

1.2. Status quo

Bendrojo plano koncepcijos rengimo stadijoje buvo pasiūlyta **Status quo** alternatyva, kurios pasekmės urbanistines aplinkai būtų šios:

- atskiros gyvenvietės toliau chaotiškai mažėtų ar didėtų;
- tai sudarytų prielaidas sunkiai prognozuojamai aplinkinių teritorijų plėtrai, nes būtų neaiškus jų poreikis;
- dėl nesuformuluotų prioritetinių nuostatų būtų neįmanoma darni tiek socialinės, tiek inžinerinės infrastruktūros plėtra;
- netolygus, neatitinkantis poreikių finansinių išteklių paskirstymas Akmenės rajono vietovėms ir Bendrojo plano įdiegimo priemonių taikymas.

Kryptingos arba aktyvios (Decentralizuotos koncentracijos) plėtos alternatyvos pasirinkimas, turėtų mažesnę neigiamą poveikį ekonominei, socialinei, gamtinei aplinkai bei vystymo darnai. Tik įsisamonintas reguliavimas ir priimtų prioritetų tęstinumas užtikrins geriausias galimybes ir sąlygas Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui.

1.3. Poveikis ekonominei aplinkai

Bendrojo plano urbanistinių sprendinių įgyvendinimo pasekmės sudarys sąlygas:

- Akmenės rajono teritorijoje tolygiai pasiskirstys gyvenvietės, tai leis užtikrinti tolygią gyvenimo kokybę visoje rajono teritorijoje;
- hierarchiškai plėtojama gyvenamųjų vietovių sistema, užtikrins tolygų paslaugų ir pramogų, techninės infrastruktūros prieinamumą;
- bendrajame plane nustatytos polifunkcinės plėtros teritorijos prie pagrindinių integracijos ašių sudarys galimybes, vieningai ir mažesnėmis finansinėmis sąnaudomis jas aprūpinti technine infrastruktūra;
- ekologiškai jautriose, saugomose teritorijose bus remiamas ir plėtojamas ekologinis ir tausojamasis ūkininkavimas, tuo pačiu mažinamas neigiamas poveikis gamtai;
- bus sukurta palanki investicinė aplinka verslo subjektams.

1.4. Poveikis socialinei aplinkai

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas sudarys palankias sąlygas:

- miestų, miestelių, kitų perspektyvių kaimo gyvenamųjų vietovių plėtrai;
- vietinės reikšmės kelių tinklo tvarkymui ir plėtrai;
- statybų plėtrai šalia perspektyvių gyvenamųjų vietovių ir rekreacinėse teritorijose;
- ūkinės veiklos įvairovės ir kaimo gyventojų užimtumo didinimui;
- užtikrins tolygią gyvenimo kokybę Akmenės rajono teritorijoje;
- didės ir gerės gyvenamųjų pastatų aprūpinimas inžinerinėmis paslaugomis. .

1.5. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo pasekmės kraštovaizdžio formavimo srityje:

- bus tinkamai naudojamos vertingos žemės ūkio naudmenos ir sausinimo sistemos;
- bus išsaugotas natūralusis kraštovaizdis ir biologinė įvairovė;
- rajono miškingumas per 10 metų padidės;
- diferencijuojant žemės naudojimo sąlygas ir ūkinę veiklą kaimo vietovėje, bus užtikrintas kraštovaizdžio ekologinis stabilumas;
- turės teigiamą poveikį kultūros paveldo objektų išsaugojimui bei tikslingam panaudojimui.

Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimas pateikiamas 1.1 lentelėje.

1.1 lentelė. Akmenės rajono bendrojo plano sprendinių poveikio vertinimas

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: Akmenės rajono savivaldybės administracija		
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: VGTU Teritorijų planavimo mokslo institutas		
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Akmenės rajono teritorijos bendrasis planas		
4.	Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais: Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių „Urbanistinis karkasas“ bei „Teritorijos erdvinė koncepcija“ įgyvendinimas; Šiaulių apskrities generaliniu planui		
5.	Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais: Nacionalinė ūkio 2007 – 2013 metų plėtros strategija; Akmenės rajono 2004-2006 metų Strateginiu planu		
6.	Status quo situacija: Gyvenamųjų vietovių tinklas išlieka pastovus, bet chaotiškai mažės atskiros gyvenvietės, sunkiai prognozuojama ir valdoma gyvenviečių ir kaimų plėtra, nebus sudaryta hierarchinė eilė socialinės bei techninės infrastruktūros plėtrai, o tai ,pareikalaus didesnių finansinių resurų gyvenimo kokybės gerinimui Akmenės rajone..		
7.	Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius: tolygus gyvenamųjų vietovių tinklas, išvystyti hierarchiniai ryšiai tarp skirtingo rango gyvenamųjų vietovių, optimalus gyvenamųjų vietovių teritorinis balansas, tolygi gyvenimo kokybė visoje Akmenės rajono teritorijoje.		
8.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas apibendrintas poveikio aprašymas ir įvertinimas)		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
9.	Sprendinio poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	Teigiamas ilgalaikis	-
	ekonominei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	-
	socialinei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	-
	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	-
10.	Siūlomos alternatyvos poveikis (alternatyva – esamos tendencijos, dekoncentruota plėtra):		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	-	Vyks nereguliuojama statybų plėtra žemės ūkio sąskaita (ilgalaikis pov.)
	ekonominei aplinkai	-	Mažės atskiros gyvenvietės, socialinės ir techninės infrastruktūros priežiūra taps ekonomiškai neatsiperkanti. (trumpalaikis pov.)
	socialinei aplinkai	-	Išliks didesnis skaičius vienkiamų ir smulkių kaimų, bus blogesnės sąlygos kaimo gyventojų aptarnavimui (trumpalaikis pov.)
	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	-	Dėl didesnio apleistų žemių ploto blogės kraštovaizdžio savybės (ilgalaikis pov.)

2. SOCIALINĖ – EKONOMINĖ APLINKA

2.1 Poveikis rajono teritorijos vystymo darnai

Nereguliuojamas socialinės – ekonominės plėtros toleravimas darytų didžiausią neigiamą poveikį aplinkai, rajono identitetui, taip pat biologinei įvairovei, visuomenei ir jos sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą), kraštovaizdžiui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai, kadangi tik optimizavus urbanizuojamų ir neurbanizuojamų teritorijų santykį galima sutelkti pastangas turimų vertybių išsaugojimui ir puoselėjimui.

Įgyvendinus socialinės infrastruktūros vystymo sprendinius Akmenės rajono pagrindiniai vystymo principai turės ilgalaikį teigiamą poveikį visai rajono teritorijai (patys BP tikslai siejami su teigiamų tikslų įgyvendinimu BP priemonėmis). Viena svarbiausių sprendinių poveikio ilgalaikiškumo sąlygų – sprendinių tęstinumas. Planinga tolygios sklaidos ir pastovaus aptarnavimo (švietimo, kultūros, verslo, paslaugų teikimo ir pan.) centrų hierarchinė sistema, pakels rajono gyventojų gyvenimo lygį bei kokybę; sudarys sąlygas efektyvesniam aplinkos kokybės valdymui bei paslaugų teikimui.

Įgyvendinus Akmenės rajono sprendinius bus išlaikyta teritorijos socialinio, ekonominio ir ekologinio vystymo pusiausvyra, pagerės socialinės sąlygos, susidarys palankios ekologiškos sąlygos gyventi rajone, sudarys palankios sąlygos rajono pramonės konversijai, žinių ekonomikos plėtrai;

Neįgyvendinus BP sprendinių liktų nekoordinuojami ir nevaldomi išorės veiksnių procesai, lemiantys teisinės aplinkos nestabilumą, nesibaigiančią žemės reformą, gyvenimo kokybės skirtumus ir tuo pačiu socialiniu, ekonominiu bei aplinkos apsaugos požiūriu neefektyvios teritorinės dispersinės rajono plėtros tęstinumą. Tai prieštarautų pagrindiniam bendrojo plano tikslui – gerinti gyvenimo kokybę. Sprendiniai gali turėti neigiamą poveikį nekilnojamojo turto savininkų finansiniam planams, kadangi ne visais atvejais jų lūkesčiai patenkinami, BP sprendiniuose sugriežtinus užstatymo aukštingumo, intensyvumo reglamentus, taip pat numačius ne urbanizuojamas teritorijas.

2.2 Poveikis ekonominei aplinkai

Akmenės rajono bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui prireiks didelių investicijų, dalis iš kurių turės būti dengiama iš Savivaldybės biudžeto. Tačiau infrastruktūros projektų planingas

įgyvendinimas suteiks galimybę didelę dalį reikalingų lėšų gauti iš ES Struktūrinių fondų ar pasinaudoti kitais finansinės paramos šaltiniais. Sprendinių įgyvendinimas skatins rajono plėtrą ir didins rajono struktūrinę reikšmę apskrities ir šalies ekonominėje ir socialinėje sferose. Bendrajame plane numatyti sprendiniai skatins darnią rajono ekonomikos plėtrą ir didins gyventojų socialinę gerovę. Plečiant paslaugų sektoriaus infrastruktūrą bus sukurta daug naujų darbo vietų Akmenės rajone. Tai pagerins ekologinę miesto ir kaimų būklę ir pakels gyvenimo kokybę.

Rajono plėtra ir palankių verslui sąlygų sudarymas, sudarys sąlygas priartėti prie regiono ekonomikos lyderio, tuo pačiu didintų šiuo metu itin žemą Lietuvos mastu užsienio investicijų lygį. Akmenės rajono ekonominė plėtra skatins tolimesnį nedarbo lygio mažėjimą, gyventojų pajamų ir tuo pačiu pragyvenimo lygio augimą bei pažangios visuomenės kūrimą.

Gyventojams, ūkininkams, verslininkams, pramonininkams bus aiškesni gyvenimo ir veiklos organizavimo rajone strateginiai ilgalaikiai principai, gyvenimo ir jų veiklos rajone alternatyvos bei galimybės. Atsiras geros prielaidos savivaldybės, valstybės ir privačių struktūrų bendradarbiavimui bei bus efektyviai naudojamos savivaldybės ir valstybės kapitalo investicijos.

2.3 Poveikis socialinei aplinkai

Sukurta palanki socialinė aplinka didžia dalimi nulems rajono gyventojų gyvenimo kokybę, kuri yra esminė pritraukiant ir išlaikant žmones, sudaro galimybę tenkinti pagrindinius gyventojų poreikius (švietimo, ugdymo, kultūros, sveikatos apsaugos, socialinės rūpybos, verslumo skatinimo), kurie galimi tik įveikus pagrindines neigiamas tendencijas, būdingas ir kitiems Lietuvos bei Europos regionams. Gyventojų skaičiaus mažėjimas dėl neigiamo natūralaus gyventojų prieaugio ir neigiamo migracijos saldo leidžia prognozuoti nepalankią tendenciją: darni socialinės infrastruktūros plėtra bei sklaida gali vystytis lėtai, todėl Akmenės rajono bendrojo plano sprendiniai bus nauji katalizatoriai neigiamai situacijai sušvelninti. Mokslus einančio jaunimo skaičius ir besimokančios visuomenės dalis (mokymosi aprėptis) didės, be to, bus įsisavinamos naujos gyvenamosios teritorijos, todėl reikės statyti naujus arba tobulinti senus švietimo ir ugdymo objektus, siekti bendradarbiavimo su švietimo įstaigomis ir Akmenės darbo birža. Jei bendrojo plano sprendiniai nebus įgyvendinti Akmenės rajono bendrojo lavinimo mokyklose nuolatos mažės mokinių skaičius ir padarys labai didelį neigiamą poveikį socialinei – ekonominei aplinkai. Naujos profesinės mokyklos įsteigimas sudarys sąlygas mokiniams įgyti išsilavinimą rajone ir patenkinti darbo rinkos poreikius. Kultūros objektų atnaujinimas/renovavimas didins rajono kultūros vertybių prieinamumą bei gerins sąlygas rajono kultūros tęstinumui, vystys kultūrinio turizmo perspektyvas – didins rajono lankytojų ir turistų skaičių. Tikimasi, kad modernizavus sveikatos priežiūros įstaigas

sumažės gydytojų migracija į kitas Lietuvos ir kitų šalių įstaigas bei pagerės teikiamų paslaugų kokybė.

2.4 Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Verslo plėtra gali turėti trumpalaikį neigiamą poveikį gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui, tačiau ilgalaikėje perspektyvoje teigiamas poveikis bus žymiai didesnis. Turizmo maršrutų takų sistemos vystymas pagerins Akmenės rajono kultūros paveldo objektų lankomumą, bus padidintos galimybės visuomenei tiesiogiai pažinti ir suvokti reikšmingiausias Akmenės rajono kultūros paveldo vertybes, bus plėtojamas kultūrinis ir pažintinis turizmas, skleidžiama informacija apie paveldą.

Subalansavus socialinius ir ekonominius elementus rajone, bus išryškintas rajono savitumas ir patrauklumas; didės rajono teritorijų bendrasis ekologinis tvarumas, ekosistemų dinaminis stabilumas ir biologinė įvairovė. Tai pakels rajono miestų įvaizdžio indeksą, padidins turistų srautus.

BP numatomas subalansuotas įvairių resursų panaudojimas, kartu mažinant aplinkos taršą iš atskirų šaltinių. Įdiegus medicininių atliekų modernią įrangą bus mažinamas aplinkos užterštumas. Sumažinus asocialių žmonių skaičių ir įgyvendinus aplinkos priežiūros ir saugojimo programas sumažės žmonių neigiamas poveikis gamtai.

Bendrojo plano socialinės - ekonominės infrastruktūros sprendinių vertinimo santrauka pateikiama sprendinių poveikio vertinimo 13 lentelėje.

2.5. Status quo situacija

Esama situacija remtūsi dabartine urbanistine rajono struktūra ir siektų išlaikyti esamą švietimo, kultūros, sveikatos ir socialinės apsaugos, globos ir rūpybos įstaigų tinklą, gerintų šio tinklo paslaugų ir gyvenamosios aplinkos bei viešųjų erdvių kokybę; Ši situacija artima pastovumo sampratai, kur yra išlaikomi nusistovėję paslaugų ryšiai ir kaimynystės santykiai, esama darbo ir socialinės infrastruktūros pasiekiamumo situacija, veiklos tęstinumas. Tačiau status quo išlaikymas duoda nemažą tikimybę, kad rajono teritorijoje:

- 1) kultūros bei švietimo sistemos plėtra vyktų neplanuotai, neatsižvelgiant į gyventojų poreikius ir siekius;
- 2) nevyks turizmo ir pramonės plėtra;
- 3) socialinė – ekonominė infrastruktūra nepatenkins pilnai gyventojų poreikių bei nesudarys palankių sąlygų visų galimybių išnaudojimui.

Socialinės ekonominės infrastruktūros bendrojo plano sprendiniai turės teigiamą ilgalaikį poveikį Akmenės rajono teritorijai ir gyventojams (2.1 lentelė).

2.1 lentelė. Sprendinių vertinimo lentelė

2.1. Švietimo ir mokslo infrastruktūros sprendiniai		
Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
Sprendinio poveikis:		
teritorijos vystymo darnai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis
ekonominei aplinkai	Teigiamas trumpalaikis/ilgalaikis	
socialinei aplinkai	Neigiamas trumpalaikis/ Teigiamas ilgalaikis	
gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	
2.2. Kultūros infrastruktūros sprendiniai		
Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
Sprendinio poveikis:		
teritorijos vystymo darnai	Teigiamas ilgalaikis	
ekonominei aplinkai	Teigiamas trumpalaikis/ilgalaikis	
socialinei aplinkai	Neigiamas trumpalaikis/ Teigiamas ilgalaikis	
gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	
2.3. Asmens sveikatos priežiūros infrastruktūros vystymo sprendiniai		
Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
Sprendinio poveikis:		
teritorijos vystymo darnai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis
ekonominei aplinkai	Teigiamas trumpalaikis/ilgalaikis	
socialinei aplinkai	Neigiamas trumpalaikis/ Teigiamas ilgalaikis	
gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis
2.4. Socialinių paslaugų infrastruktūros sprendiniai		
Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
Sprendinio poveikis:		
teritorijos vystymo darnai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis
ekonominei aplinkai	Teigiamas trumpalaikis/ilgalaikis	

socialinei aplinkai	Neigiamas trumpalaikis/ Teigiamas ilgalaikis	
gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis
2.5. Verslo ir pramonės vystymo sprendiniai		
Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
Sprendinio poveikis:		
teritorijos vystymo darnai	Neigiamas trumpalaikis/ Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis
ekonominei aplinkai	Teigiamas trumpalaikis/ilgalaikis	
socialinei aplinkai	Neigiamas trumpalaikis/ Teigiamas ilgalaikis	
gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis
2.6. Turizmo plėtros sprendiniai		
Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
Sprendinio poveikis:		
teritorijos vystymo darnai	Teigiamas ilgalaikis	
ekonominei aplinkai	Neigiamas trumpalaikis/ Teigiamas ilgalaikis	
socialinei aplinkai	Teigiamas trumpalaikis/ilgalaikis	
gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis

3. AKMENĖS RAJONO GAMTINIS KARKASAS IR REKREACIJOS PLĖTOJIMAS

3.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai

Sprendinių įgyvendinimas Akmenės rajono teritorijoje turės teigiamą poveikį teritorijos vystymo darnai. Įgyvendinus Akmenės rajono teritorijai pasiūlytą gamtinio karkaso koncepciją, bus užtikrintas rajono teritorijos kraštovaizdžio stabilumas ir socialinės aplinkos funkcionavimo pilnavertiškumas. Akmenės rajono teritorijoje lokalizuotų gamtinio karkaso dalių, su skirtingomis kraštovaizdžio tvarkymo kryptimis įgyvendinimas teigiamai įtakos teritorijos bendrą vystymąsi, formuos švarią ir kokybišką gyvenamąją aplinką. Akmenės rajono teritorijos gamtinio karkaso atskirų dalių kraštovaizdžio tvarkymo reglamento realizavimo lygis įtakos tiek rajono atskirai, tiek bendrai visos Lietuvos teritorijos darnų vystymąsi ateityje.

3.2 Poveikis ekonominei aplinkai

Gamtinio karkaso, rekreacijos ir turizmo plėtojimo sprendinių įgyvendinimui prireiks didelių investicijų, iš kurių dalis turėtų būti dengiama iš savivaldybės biudžeto. Kita, žymiai didesnę dalį reikalingų lėšų - iš ES Struktūrinių fondų ar naudojantis kitais (daugiausia privačiais) finansinės paramos šaltiniais.

Numatytų vietinių rekreacijos ir turizmo aptarnavimo centrų (esamų gyvenviečių pagrindu), su tam tikromis numatytomis specializacijomis, vystymas susijęs su turistų ir poilsiautojų aptarnavimu, sudarys palankias sąlygas smulkaus ir vidutinio verslo plėtojimui.

3.3 Poveikis socialinei aplinkai

Vystant Akmenės rajono gamtinio karkaso ir saugomų teritorijų tinklą palaipsniui gerės žmonių gyvenamosios aplinkos kokybė (aplinkos oro ir vandens). Tiesa, saugomų teritorijų ir gamtinio karkaso tinklo plėtojimas gali būti siejamas su tam tikro pobūdžio, didesniais ar mažesniais apribojimais (daugiausia susijusiais su intensyvia žemės ūkio veikla ir didelio tankumo užstatymu), kas gali būti vertinama, kaip ne itin palankus veiksnys socialinei aplinkai. Tačiau paminėti trūkumai yra laikini, susiję su adaptaciniu periodu, kol visuomenės nariai užsiimantys ar ketinantys užsiimti ūkine veikla neatitinkančia teritorijų režimo perorientuos savo veiklą į alternatyvią. Siekiant pagreitinti adaptacijos procesą būtina valstybinė parama, ją derinant su parama iš ES struktūrinių fondų.

Plėtojant sprendiniuose numatytus vietinius rekreacijos ir turizmo aptarnavimo centrus su jiemis numatytais pagrindinėmis ir šalutinėmis specializacijomis, bus sudarytos sąlygos didesniai gyventojų užimtumui, kas skatins ir pačios gyvenamosios vietovės gyvybingumą bei patrauklumo didėjimą.

Įgyvendinus bendrojo plano sprendinius turistiniu požiūriu atraktyviose Akmenės rajono gyvenvietėse galimas depopuliacijos tempų mažėjimas.

3.4 Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui.

Gamtinio karkaso koncepcijos įgyvendinimas, susijęs su tokių kraštovaizdžio tvarkymo priemonių, kaip natūralių kraštovaizdžio komponentų atstatymu labiausiai degraduotuose gamtinio karkaso dalyse, sudarys sąlygas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui ir didesnes galimybes antropogeninės taršos neutralizavimui. Natūralių kraštovaizdžio komponentų atstatymas gamtinio karkaso teritorijose padidins žemėveiklių sąskaidą ir tuo pačiu pagerins intensyviai įsavitų agrarinių teritorijų ekologines bei estetines savybes.

Vandens ištekliai.

Degraduotų teritorijų apželdinimas mišku siekiant realizuoti gamtinio karkaso koncepciją leis žymiai sumažinti paviršinio ir požeminio vandens taršą geoeologiniu požiūriu jautriausiose tam vietose. Užtikrinant racionalų žemės naudojimą bei konkrečioms vietoms tinkamiausią jos naudojimo intensyvumą ir pobūdį bus ženkliai sumažinta gruntinių ir paviršinių vandenų tarša. Tas savo ruožtu sudarys geresnes sąlygas reikštis didesnei bioįvairovei, bei padidins (sumažėjus taršai) vandens telkinių rekreacinio panaudojimui galimybes.

Bendrojo plano gamtinės dalies sprendinių vertinimo santrauka pateikiama teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo lentelėje.

3.1 lentelė. Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo lentelė.

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: <i>Akmenės rajono savivaldybės administracija</i>
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: <i>Vilniaus Gedimino technikos universitetas</i>
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: <i>Akmenės rajono teritorijos bendrasis planas</i>

4.	<p>Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais:</p> <p><i>Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu (2002 m.);</i></p> <p>Lietuvos respublikos vyriausybės nutarimu dėl Čepkelių, Kamanų ir Viešvilės valstybinių rezervatų nuostatų patvirtinimo (1999 m. lapkričio 8 d. Nr. 1234), <i>Antraštės pakeitimas (Nr. 1817, 2002-11-19, Žin., 2002, Nr. 112-5012 (2002-11-22))</i></p> <p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu dėl Kamanų rezervato tvarkymo plano nuostatų patvirtinimo (2006 m. gegužės 18 d. Nr. D1-244)</p> <p>Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu dėl Ventos, Žagarės regioninių parkų ir jų zonų ribų patvirtinimo (1996 m. kovo 12 d. Nr. 337), aktuali redakcija (<i>Nr. 1254, 2005-11-21, Žin., 2005, Nr. 138-4974 (2005-11-24)</i>)</p> <p>Ventos regioninio parko ir jo ribų tvarkymo planu (rengiamas);</p>
5.	<p>Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais:</p> <p><i>Valstybės ilgalaikės raidos strategija (2002 m.); Nacionaline darnaus vystymo strategija (Žin., 2003, Nr. 89-2039); Akmenės rajono plėtros strateginiu planu (2006 m.).</i></p>
6.	<p><i>Status quo situacija:</i></p> <p><i>Akmenės rajono teritorijos gamtinės aplinkos būklė, kraštovaizdžio stabilumas bei jo vizualinė, o tuo pačiu ir žmogaus gyvenamosios aplinkos kokybė bei jos kaita būtų neprognozuojama, jei gyvenamųjų sistemų ir komunikacijų vystymas ir plėtra vyktų neplanuotai, neatsižvelgiant į aplinkosauginius prioritetus ir apsaugos režimą, nederinant saugojimo su naudojimu.</i></p>
7.	<p>Tikslas, kurio siekiama, įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius:</p> <p><i>Užtikrinti Akmenės rajono teritorijos darnaus vystymosi tęstinumą, sveiką aplinką žmogaus gyvenimui, ūkinės veiklos pobūdžio ir intensyvumo racionalų paskirstymą teritorijoje, tausojantį gamtos ir kultūros išteklių naudojimą.</i></p>
8.	<p>Galimo sprendinių poveikio vertinimas:</p> <p><i>Bendrojo plano sprendiniai turės teigiamą ilgalaikį poveikį kraštovaizdžio stabilumo, biologinės įvairovės didėjimui ir kraštovaizdžio estetinėms savybėms, vandens ir oro kokybės gerinimui, efektyviam ir subalansuotam teritorijos turistinio – rekreacinio potencialo panaudojimui, teritorijų ūkinio naudojimo optimizavimui.</i></p>

	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
9.	Specialiojo plano sprendinių poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	Teigiamas ilgalaikis	
	Ekonominei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	
	socialinei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis
	kultūros paveldui	-	-
	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	

4. ŽEMĖS NAUDOJIMO IR APSAUGOS REGLAMENTAVIMAS

4.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai

Sprendiniai, numatantys žemės naudojimo ir teritorijų tvarkymo reglamentus bei bioprodukcinio ūkio plėtrą, bus įgyvendinami panaudojant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus. Planavimo sąlygos, išduotos vadovaujantis Bendrojo plano sprendiniais, leis:

- racionaliau naudoti žemę, atsižvelgiant į dirvožemių savybes, kitas gamtines sąlygas bei gyvenamųjų vietovių plėtros perspektyvas;
- sudaryti sąlygas gyvenamųjų namų ir rekreacinės paskirties statinių planingam išdėstymui;
- užtikrinti rekomenduojamas proporcijas tarp žemės ūkio ir miškų ūkio paskirties teritorijų, ekstensyvaus naudojimo ir intensyvaus naudojimo žemės plotų.

Teigiamos bendrojo plano sprendinių pasekmės laukiamos žemės ūkio, miškų ūkio, rekreacijos ir turizmo, kaimo infrastruktūros ir gyvenamųjų vietovių plėtros srityse.

4.2. Poveikis ekonominei aplinkai

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo pasekmės žemės naudojimo srityje:

- sumažės žemės ūkio naudmenų plotai (nuo 46 tūkst. ha iki 42 tūkst. ha), tačiau padidės jų našumas ir naudojimo efektyvumas;
- miškų plotai padidės nuo 26,7 tūkst. ha iki 28,2 tūkst. ha;
- bus sudarytos sąlygos susiformuoti prekiniams, konkurencingiems ūkiams ir intensyvinti žemės ūkio gamybą;
- ekologiškai jautriose gamtinio karkaso teritorijose bus remiamas ir plėtojamas ekologinis ir tausojamasis ūkininkavimas.

4.3. Poveikis socialinei aplinkai

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas sudarys palankias sąlygas:

- miestų, miestelių, kitų perspektyvių kaimo gyvenamųjų vietovių plėtrai;
- vietinės reikšmės kelių tinklo tvarkymui;
- statybų plėtrai arti perspektyvių gyvenamųjų vietovių ir rekreacinėse teritorijose;
- ūkinės veiklos įvairinimui ir kaimo gyventojų užimtumo didinimui.

4.4. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo pasekmės kraštovaizdžio formavimo srityje:

- ❑ bus tinkamai naudojamos vertingos žemės ūkio naudmenos ir sausinimo sistemos;
- ❑ bus išsaugotas natūralusis kraštovaizdis ir biologinė įvairovė;
- ❑ rajono miškingumas per 10 metų padidės 1,8 proc. (nuo 31,6 iki 33,4 proc.);
- ❑ diferencijuojant žemės naudojimo sąlygas ir ūkinę veiklą kaimo vietovėje, bus užtikrintas kraštovaizdžio ekologinis stabilumas.

Akmenės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano žemės naudojimo sprendinių poveikio vertinimo suvestiniai duomenys pateikti 4.1 lentelėje.

4.1 lentelė. Teritorijų planavimo žemės naudojimo sprendinių poveikio vertinimas

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: Akmenės rajono savivaldybės administracija		
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: VGTU Teritorijų planavimo mokslo institutas		
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Akmenės rajono teritorijos bendrasis planas		
4.	Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais: Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių „Kraštovaizdžio naudojimas ir apsauga“ bei „Specializuotų teritorinių struktūrų formavimas“ įgyvendinimas		
5.	Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais: kaimo plėtros priemonės planuojamos atsižvelgiant į šiuos dokumentus: Valstybinė aplinkos apsaugos strategija (1996 m.), Žemės ūkio ir kaimo plėtros strategija (2000 m.), Nacionalinė 2007 – 2013 metų kaimo plėtros strategija (2006 m. projektas)		
6.	Status quo situacija: žemės naudmenų sudėtis santykinai stabili; žemės naudojimo lygis artimas šalies vidurkiui. Esant nereguliuojamai raidai, padidės savaiminiai, gamtiniai žemės naudmenų transformacijos procesai aplesiose ir nutolusiose teritorijose, bus lėtesnė ūkių kūrimosi raida, išliks daugiau smulkių ūkių, didesnis vienkiamų ir mažų kaimų skaičius, reikalaujantis tankesnio kelių tinklo, bus blogesnės kaimo gyventojų aptarnavimo sąlygos		
7.	Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius: visų ūkio šakų poreikio naudoti žemę suderinimas; racionalus ir efektyvus žemės naudojimas bioproductinio ūkio plėtrai		
8.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas apibendrintas poveikio aprašymas ir įvertinimas)		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
9.	Sprendinio poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	Teigiamas ilgalaikis	-
	ekonominei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	-
	socialinei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	-
	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	-

10.	Siūlomos alternatyvos poveikis (alternatyva – esamos tendencijos, dekoncentruota plėtra):		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	-	Vyks nereguliuojama statybų plėtra žemės ūkio sąskaita (ilgalaikis pov.)
	ekonominei aplinkai	-	Vyraus smulkūs ūkiai, konkurencingų ūkių stambėjimas vyks lėčiau (trumpalaikis pov.)
	socialinei aplinkai	-	Išliks didesnis skaičius vienkiemių ir smulkių kaimų, bus blogesnės sąlygos kaimo gyventojų aptarnavimui (trumpalaikis pov.)
	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	-	Dėl didesnio apleistų žemių ploto blogės kraštovaizdžio savybės (ilgalaikis pov.)

5. NEKILNOJAMASIS KULTŪROS PAVELDAS

5.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai

Prognozuojama, kad įgyvendinus bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo sprendinius stiprės Akmenės rajono nekilnojamųjų kultūros vertybių saugojimas, efektyvesnis taps jų naudojimas visuomenės poreikiams. Šių sprendinių įgyvendinimas visame Akmenės rajono planuojamame laikotarpyje pasireikštų ilgalaikiu teigiamu poveikiu išsaugant svarbiausias vertingąsias jo kultūros paveldo savybes.

5.2. Poveikis ekonominei aplinkai

Lėšos Akmenės rajono bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo sprendinių įgyvendinimui turės būti dengiamos iš nacionalinio, savivaldybės, privačių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų savininkų biudžeto bei tarptautinių lėšų, skirtų kultūros ir paveldo apsaugai. Dalis reikalingų lėšų gali būti gaunama iš ES Struktūrinių fondų, visų pirma, projektams, plėtojantiems integruotą kultūros ir gamtos paveldo apsaugą, tradicinių verslų ir amatų gaivinimą kaimo vietovėse.

Akmenės rajonui būdingo ir jo istoriniame kraštovaizdyje išskirtinai svarbių kultūros paveldo objektų: dvarų sodybų, piliakalnių, tvarkybai reikalingų lėšų dalis gali būti gauta iš tarptautinių kultūros paveldo apsaugos ir turizmo plėtros programų.

Nacionalinio ir savivaldybės biudžeto lėšas siūloma sutelkti svarbiausių kultūros paveldo objektų ir vietovių bei kultūros paveldo vertybių sankaupos arealų atgaivinimui ir pritaikymui lankymui. Tokiu būdu artimiausiame laikotarpyje sąlyginai mažesnė valstybės ir Akmenės rajono savivaldybės biudžeto dalis būtų skiriama pavienių ir išskirtine kultūrine verte nepasižyminčių statinių, jų kompleksų ir vietovių apsaugai. Didesnė finansinė jų saugojimo našta dalis tektų savininkams, dalis kurių artimiausiame laikotarpyje negalėtų skirti pakankamai lėšų šių objektų tinkamai tvarkybai ir priežiūrai.

5.3. Poveikis socialinei aplinkai

Nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimo darbų teritorinė koncentracija ir integravimas su gamtos ir nematerialiojo paveldo apsauga lems gerėjančią gyvenamosios aplinkos kokybę Akmenės rajono arealuose, pasižyminčiuose didžiausia kultūrine verte ir kraštovaizdžio vaizdingumu. Juose bus sudarytos palankesnės sąlygos plėtoti kultūrinį turizmą ir rekreaciją, ypač kaimo turizmo

paslaugas. Stiprės paskatos gaivinti tradicinius verslus ir amatus. Skatinimas turizmui ir rekreacijai pritaikyti Paragių ir kitas autentiškumu pasižyminčias Akmenės rajono dvarų sodybas, Ventos regioniniame parke esančias senąsias kaimo gyvenvietes, kitas kultūros vertybių sancaupos arealuose išlikusias etnokultūrinę vertę pasižyminčias, tačiau į Kultūros vertybių registrą neįtrauktas sodybas padės savininkams išsaugoti šių objektų bei kraštovaizdžio kultūrinę vertę ir savitumą.

Prognozuojama, kad įgyvendinant kultūros vertybių saugojimo siūlymus tvirtės žymios dalies Akmenės rajono kaimo bendruomenių, istorinių Papilės, Klykolių, Kruopių, Vegerių, Ventos miestelių, Akmenės miesto gyventojų kultūrinio tapatumo nuostatos, gebėjimas išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą bei savitumą pritaikant jį efektyviam naudojimui. Sistemiška gamtos paveldo, miškų apsauga sudarys palankesnes sąlygas saugoti savitą Akmenės rajono archeologijos, gausų memorialinį istorinį kultūros paveldą.

5.4. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Didžiausią dėmesį skiriant archeologijos vertybių, dvarų sodybų, medžio etnoarchitektūros objektų saugojimui stiprės Akmenės rajono istorinio kraštovaizdžio savitumo raiška. Dauguma archeologijos paveldo objektų, dvarų sodybų parkai, senosios laidojimo vietos yra taip pat ir gamtos paveldo objektai, todėl didėjančios jų tvarkybos darbų apimtys tiesiogiai teigiamai įtakos gamtos paveldo apsaugą.

Kadangi dauguma kultūros paveldo vertybių sancaupos arealų yra didesniųjų Akmenės rajono upių: Ventos, Dabikinės, Miežupio paslėniuose bei kitose vaizdingo gamtinio kraštovaizdžio teritorijose, numatoma integruoti kultūros ir gamtos paveldo saugojimą. Stiprės Ventos regioninio parko kultūros paveldo vertė ir patrauklumas.

Siūloma parengti kultūros paveldo vertybių sancaupos arealų specialiuosius apsaugos planus (sancaupos arealo, esančio Ventos regioniniame parke, tvarkybą reglamentuoja šio parko planavimo ir apsaugos dokumentai). Šie specialieji planai numatytų priemonės, įgalinančias stabdyti kultūros paveldo objektų objektų fizinį nykimą, jų kultūrinės vertės menkėjimą, integralumo su gamtiniu kraštovaizdžiu stiprinimą.

Bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo sprendinių vertinimo santrauka pateikiama teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo 5.1 lentelėje.

5.1 lentelė. Nekilnojamojo kultūros paveldo sprendinių poveikio vertinimo lentelė

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: Akmenės rajono savivaldybės administracija
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: VGTU Teritorijų planavimo institutas
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Akmenės rajono teritorijos bendrasis planas

4.	Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais: Nekilnojamojo kultūros paveldo dalies sprendiniai atitinka Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinius (Žin., 2002, Nr. 110-4852), Ventos regioninio parko zonavimo schemą (LR Vyriausybės 1995 m. vasario 15 d. nutarimas Nr. 274).																		
5.	Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais: Sprendiniai yra siejami su Valstybės ilgalaikės raidos strategija (Žin., 2002, Nr. 113-5029), Nacionaline darnaus vystymosi strategija (Žin., 2002, Nr. 110-4852), Dvarų paveldo išsaugojimo programa (Žin., 2003, Nr. 38-1740), LR ūkio plėtros strategija iki 2015 m. (Žin., 2002, Nr. 60-2424), Lietuvos nacionaline turizmo plėtros 2003-2006 m. programa (Žin., 2003, Nr. 121-5481).																		
6.	Status quo situacija: Stiprės kultūros paveldo vertybių, esančių Ventos regioniniame parke, didžiosiose Akmenės rajono gyvenvietėse ir penkiuose šių vertybių sankaupos arealuose (žr. Akmenės rajono bendrasis planas. Esama būklė. Nekilnojamas kultūros paveldas), tvarkyba bei pritaikymas turizmo ir rekreacijos paskirtims. Galimas tolesnis etnoarchitektūros objektų ir istorinio kultūrinio kraštovaizdžio relikvų, nesudarančių sankaupos vietų, vertingųjų savybių nykimas. Šį procesą gali lemti tolesnis kaimo bendruomenių menkėjimas ir nepakankamas saugojimo darbų finansavimas.																		
7.	Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius: Akmenės rajono nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas skatinant jo naudojimą vietos gyventojų, kultūrinio, pažintinio ir kaimo turizmo bei rekreacijos reikmėms, stiprinant integravimą su gamtos paveldo apsauga ir parama kaimo bendruomenėms.																		
8.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas apibendrintas poveikio aprašymas ir įvertinimas): Bendrojo plano sprendiniai turės teigiamą ilgalaikį poveikį nekilnojamojo kultūros išsaugojimui ir pritaikymui visuomenės poreikiams, tačiau galimas ir neigiamas trumpalaikis poveikis teritorijose, esančiose atokiau turizmo maršrutų ir didesniųjų Akmenės rajono gyvenviečių.																		
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">Vertinimo aspektai</th> <th style="width: 35%;">Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis</th> <th style="width: 35%;">Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>9. Sprendinio poveikis:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai</td> <td>Teigiamas ilgalaikis</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ekonominei aplinkai</td> <td>Teigiamas ilgalaikis</td> <td>Neigiamas trumpalaikis</td> </tr> <tr> <td>socialinei aplinkai</td> <td>Teigiamas ilgalaikis</td> <td>Neigiamas trumpalaikis</td> </tr> <tr> <td>gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui</td> <td>Teigiamas ilgalaikis</td> <td>Neigiamas trumpalaikis</td> </tr> </tbody> </table>	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	9. Sprendinio poveikis:			teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	Teigiamas ilgalaikis		ekonominei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis	socialinei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis
Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis																	
9. Sprendinio poveikis:																			
teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	Teigiamas ilgalaikis																		
ekonominei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis																	
socialinei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis																	
gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis																	

6. RAJONO SUSISIEKIMO SISTEMOS SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS

6.1. Įvadas

Pagrindiniai Akmenės rajono bendrojo plano susisiekimo dalies tikslai yra darnios tarpusavyje sąveikaujančios susisiekimo sistemos vystymas, atsižvelgiant į tranzitinių transporto srautų poveikio aplinkai mažinimą, vietinių kelių plėtra, infrastruktūros transporto srautams tobulinimas ir eismo saugos problemų sprendimas.

Atliekant Akmenės rajono bendrojo plano sprendinių poveikio vertinimą, buvo pasinaudota strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita.

Sprendinių poveikio Akmenės rajonui vertinimo metu buvo išanalizuota status quo situacija (jeigu nebūtų įgyvendinami bendrojo plano sprendiniai) ir siūlomų sprendinių galimas poveikis.

6.2. Status quo situacijos vertinimas

Susisiekimo sistemos plėtra būtų vykdoma ir tuo atveju, jei Akmenės rajono bendrojo plano susisiekimo dalies sprendiniai nebūtų įgyvendinami. Kadangi susisiekimo sistemos plėtra yra reglamentuota įstatymais ir numatyta Lietuvos Respublikos Bendrojo plano sprendiniuose, teritorijų planavimo ir specialiuosiuose planuose, kituose dokumentuose. Akmenės rajono bendrojo plano sprendinių neįgyvendinimo atveju kiltų pavojus, kad susisiekimo sistemos plėtra būtų nepakankama, nesuderinta su rajono teritorijos urbanistine raida. Jeigu susisiekimo sistemos siūlomos priemonės nebus įgyvendintos, blogės gyventojų ir transporto susisiekimo kokybė, kuri turės neigiamos įtakos rajono teritorijos ekologiškai, socialinei, ekonominei ir technologinei aplinkai.

Neįgyvendinus Akmenės rajono bendrojo plano susisiekimo sistemos sprendinių, yra galimos šios pasekmės: Akmenės rajono susisiekimo sistema nepatenkins didėjančių vietinių ir tranzitinių transporto srautų, sudėtingės integracija į nacionalinį transportinį tinklą, didės transporto srautų neigiamas poveikis aplinkai, augs eismo įvykių skaičius, ypač su pėsčiaisiais ir dviratininkais. Galutiniame rezultate nebus išnaudotas esamas Akmenės rajono susisiekimo sistemos potencialas.

6.3. Poveikis teritorijos vystymo darnai ir planuojamai veiklos sričiai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. patvirtinta Nacionalinės darnaus vystymo strategija, yra nurodžiusi kryptis tolimesniam Lietuvos transporto sektoriaus vystymuisi. Transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo neigiamo poveikio aplinkai mažinimas nustatytas kaip darnaus vystymosi prioritetas Lietuvos teritorijoje.

Darni Akmenės rajono susisiekimo sistema susijusi su daugeliu sistemų planavimo pakopų ir etapų. Akmenės rajono teritorijos vystymas nagrinėjamas sisteminiu požiūriu, žvelgiant į ateities galimas perspektyvas ir tendencijas, ieškant naujų priemonių rajono vystimosi trukdančių faktorių eliminavimui.

Akmenės rajono bendrojo plano susisiekimo dalyje išskelti uždaviniai:

- 1) turės teigiamą įtaką rajono gyvenviečių hierarchizavimui ir darniai urbanizacijos plėtrai;
- 2) patenkins rajono gyventojų susisiekimo poreikius;
- 3) sudarys sąlygas gyventojams pasirinkti mažiau taršias transporto priemones;
- 4) turės teigiamą įtaką rajono susisiekimo sistemos tolygiam apkrovimui.

6.4. Poveikis ekonominei aplinkai

Akmenės rajono kelių tinklo charakteristikų gerinimas ir eismo saugumo priemonių įgyvendinimas turės trumpalaikės neigiamos įtakos žemės naudojimui, nes platinant važiuojamąją kelio dalį, rekonstruojant sankryžas, statant susisiekimo infrastruktūros naujus objektus reikės išpirkti aplinkines žemes iš dabartinių savininkų pagal Lietuvos įstatymais numatytas procedūras. Pagerinus Akmenės rajono kelių tinklo parametrus, išasfaltavus žvyrkelius pagerės makroekonominiai rodikliai, investicijų ir verslo galimybės. Pastatytos naujos degalinės rajone sukurs papildomas darbo vietas ir padidins gyventojų užimtumą, sumažins neigiamą gyventojų migraciją.

Prognozuojama, kad visiems Akmenės rajono ekonominiams aspektams (konkurencingumas, investicijos, verslumas) nustatyti uždaviniai turės teigiamos ilgalaikės įtakos.

6.5. Poveikis socialinei aplinkai

Akmenės rajono bendrojo plano susisiekimo dalies iškeltų uždavinių įgyvendinimas turės reikšmingos teigiamos įtakos beveik visiems socialiniams rodikliams tobulinant ir plečiant kelių tinklą, padidėjus transporto srautams, bus užtikrinta didesnė gyventojų teisė į judrumą, sumažėjus eismo įvykiams pagerės ir sveikatos būklė. Socialiniu požiūriu visos numatytos priemonės turės

teigiamos ilgalaikės įtakos rajono gyventojų užimtumui ir darbo rinkai, darbo kokybei, gyventojų kelionėms, sveikatai ir saugumui. Rajono susisiekimo infrastruktūros gerinimas įtakos nacionalinius ir lokalius procesus. Akmenės rajono susisiekimo infrastruktūros objektų plėtra užtikrins tranzitinių transporto srautų eismą ir ekonominį rajono gyvybingumą, visų svarbiausių paslaugų geresnį prieinamumą vietos gyventojams (sveikatos, socialinės priežiūros, mokslo) susies kaimynines bendruomenes tarpusavyje, užtikrins tinkamą resursų naudojimą ir aplinkos apsaugą, tinkamą gyvenamąją aplinką.

6.6. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Akmenės rajono susisiekimo sistemos plėtra yra glaudžiai susijusi su teritorijos gamtine aplinka. Gamtinių išteklių naudojimas rajono naujai infrastruktūrai plėtoti ir transporto tarša neigiamai įtakoja gamtinę aplinką, sukelia neigiamą poveikį jautrioms teritorijoms ir keičia kraštovaizdį. Tinkamai projektuojant rajono transporto infrastruktūrą ir atliekant ekonominius skaičiavimus galima ne tik nepažeisti gamtinės aplinkos, bet ir formuoti patrauklų antropogeninį kraštovaizdį. Dviračių takų tiesimas sumažins priklausomybę nuo naftos produktų, pakeičiant juos alternatyviomis kuro rūšimis, sumažins oro taršą ir keliamą transporto triukšmą. Plečiamas asfaltuotų automobilių kelių tinklas, gerėjanti jų kokybė ir laidumas leis sumažinti oro taršą ir triukšmą.

Siekiant išvengti galimų neigiamų pasekmių rajono aplinkai, reikalinga išduodant planavimo sąlygas specialiujų ir detaliųjų planų rengimui, privaloma laikytis Akmenės rajono valstybinių ir vietinės reikšmės kelių tinklo bendrojo plano ir gamtos ir kultūros paveldo objektų apsaugos sprendinių, vykdyti kelių tiesimo ir rekonstrukcijos techninę priežiūrą, siekiant nenukrypti nuo suplanuotų ir poveikio aplinkai įvertintų sprendinių.

Akmenės rajono Bendrojo plano susisiekimo infrastruktūros sprendinių vertinimas pateikiamas 6.1 lentelėje.

6.1 lentelė. Akmenės rajono Bendrojo plano susisiekimo dalies sprendinių poveikio vertinimo lentelė

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: Akmenės rajono savivaldybės administracija
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: VGTU Teritorijų planavimo institutas
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Akmenės rajono teritorijos bendrojo plano Susisiekimo dalis
4.	Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais: Akmenės rajono Bendrojo plano susisiekimo dalies sprendiniai suderinti su Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniais.
5.	Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais:

	Nacionaline darnaus vystymosi strategija, Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas, 2002 - 2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa ir Asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga 2005-2015 m.		
6.	Status quo situacija: Akmenės rajono susisiekimo tinklas ir jo charakteristikos išlieka pastovios. Dėl rajone didėjančios automobilizacijos ir kylančių tranzitinių srautų blogės susisiekimo kokybė, o tai turės didelės neigiamos įtakos teritorijos gyvenamajai aplinkai ir pareikalaus didelių finansinių resursų gyvenimo kokybės gerinimu. Akmenės rajono susisiekimo sistema nebesugebės patenkinti vis kylančių vietinių ir tranzitinių transporto srautų, sudėtingiau bus integruotis į nacionalinį transportinį tinklą, didės transporto srautų neigiamas poveikis aplinkai. Nesiimant eismo saugumo priemonių pastoviai kils eismo nelaimių skaičius, ypač susijusių su pėsčiaisiais ir dviratininkais.		
7.	Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius: Pagrindinis Akmenės rajono bendrojo plano susisiekimo dalies tikslas – darnios tarpusavyje sąveikaujančios susisiekimo sistemos plėtra, atsižvelgiant į tranzitinių srautų poveikio aplinkai mažinimą, vietinių kelių vystymą, transporto infrastruktūros plėtrą, eismo saugumo didinimas.		
8.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas apibendrintas poveikio aprašymas ir įvertinimas)		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
9.	Sprendinio poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis kelių rekonstrukcijos ir transporto infrastruktūros objektų statybos metu
	ekonominei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	
	socialinei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	
	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis - kraštovaizdžiui	Neigiamas trumpalaikis gamtinei aplinkai susisiekimo sistemos objektų apsaugos zonose
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
10.	Siūlomos alternatyvos poveikis: (alternatyva – esamos tendencijos, dekoncentruota plėtra):		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai		Nereguliuojamų statybų plėtra pareikalaus ir nekoncentruotos susisiekimo plėtros (Ilgalaikis poveikis)
	ekonominei aplinkai		Netolygi susisiekimo sistemos plėtra reikalaus didelių investicijų (ilgalaikis poveikis)
	socialinei aplinkai		Pablogės susisiekimo sąlygos kaimo gyventojams (trumpalaikis poveikis)

	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui		Galimas neigiamas trumpalaikis ir ilgalaikis poveikis netoliese esančioms jautrioms teritorijoms
--	--------------------------------------	--	--

7. AKMENĖS RAJONO INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

7.1. Įvadas

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalių (vandentiekio ir vandenvalos, atliekų tvarkymo, elektros tiekimo, šilumos ūkio, dujų tiekimo bei telekomunikacijų ir ryšių) sprendinių poveikio vertinimas atliktas, remiantis Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 920 (Žin., 1994, Nr. 113-4228). Šioje ataskaitoje pateikiamos bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendinių poveikio vertinimo išvados.

7.2. Sprendinių poveikio vertinimo išvados

Sprendinių poveikio vertinimas atliktas tokiais aspektais:

- 1) poveikis teritorijos vystymo darnai;
- 2) poveikis ekonominei aplinkai;
- 3) poveikis socialinei aplinkai;
- 4) poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui (gamtinės aplinkos kokybei, kraštovaizdžio struktūrai ir ekologiškai pusiausvyrai, gamtos ir kultūros paveldo išsaugojimui).

Sprendinių poveikio vertinimo metu minėtais aspektais buvo išanalizuota **status quo** situacija (kas atsitiktų, jeigu nebūtų įgyvendinami bendrojo plano sprendiniai) ir siūlomų sprendinių galimas poveikis.

7.2.1. Status quo

Infrastruktūros plėtra būtų vykdoma ir tuo atveju, jei Akmenės rajono bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai nebūtų įgyvendinami, nes infrastruktūros plėtra yra inicijuojama įvairių interesų grupių. Be to, net ir neįgyvendinant bendrojo plano, inžinerinės infrastruktūros plėtra būtų reguliuojama dėka gana gerai išvystytos šios srities teisinės aplinkos. Tačiau bendrojo plano sprendinių neįgyvendinimo atveju kiltų pavojus, kad infrastruktūros plėtra būtų nepakankamai suderinta su rajono teritorijos urbanistine raida. Tai lemtų tiek neefektyvaus finansinių išteklių naudojimo grėsmę, tiek nepakankamai racionalų gamtinių išteklių naudojimą ir didesnę, nei neišvengiamą, inžinerinių objektų neigiamą poveikį aplinkai. Nebūtų užtikrintas

pakankamai sistemingas, esamus ir planuojamus poreikius atitinkantis infrastruktūros vystymasis ir taip nebūtų sudaromos sąlygos darniam teritorijų vystymui. Infrastruktūros plėtra, neįvertinant planuojamų poreikių, neleistų efektyviai panaudoti finansinių išteklių, neužtirtinų perspektyvinių pramonės ir verslo teritorijų aprūpinimo inžinerine infrastruktūra ir tai darytų neigiamą poveikį rajono ekonominei aplinkai. Tinkamos kokybės inžinerinės paslaugos yra svarbus gyvenimo kokybės rodiklis ir nereguliuojama infrastruktūros plėtra galėtų užtikrinti ne visų rajono gyventojų aprūpinimą reikiamos kokybės paslaugomis ir tai turėtų neigiamą poveikį rajono socialinei aplinkai. Tik tinkamai planuojama inžinerinės infrastruktūros plėtra užtikrina minimalų neigiamą poveikį gamtinei aplinkai (atmosferos orui, dirvožemiui, paviršiniams ir požeminiams vandenims, gyvūnijai ir augalijai bei kt.), kraštovaizdžiui ir kultūros paveldo objektams.

7.2. Sprendinių poveikis teritorijos vystymo darnai

Vienas iš svarbiausių darnaus teritorijų vystymo faktorių ir yra inžinerinės infrastruktūros vystymas, atsižvelgiant į esamus ir planuojamus inžinerinių paslaugų poreikius nagrinėjamoje teritorijoje.

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai sudarys sąlygas plėtoti ir tobulinti susiklosčiusią Akmenės rajono erdvinę struktūrą, formuoti ir vystyti urbanistinės sistemos efektyvų aprūpinimą infrastruktūra, iš anksto rezervuoti teritorijas infrastruktūrai plėtoti, įgyvendinti aukštesnio lygmens teritorijų planavimo ir strateginių planų nuostatas.

Todėl bendrojo plano vandentvarkos ir vandenvalos, atliekų tvarkymo, elektros tiekimo, šilumos ūkio, dujų tiekimo bei telekomunikacijų ir ryšių dalių sprendinių įgyvendinimas Akmenės rajone sudarys sąlygas darniam ir efektyviai planuojamam teritorijų vystimui. Numatomas poveikis yra teigiamas ir ilgalaikis.

7.3. Sprendinių poveikis ekonominei aplinkai

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai sudarys sąlygas spartesnei Akmenės rajono ūkio raidai. Teritorijas aprūpinant inžinerine infrastruktūra, bus sukurta palanki investicinė aplinka pramonės ir kitiems verslo subjektams, didės rajono įmonių konkurencingumas, bus steigiamos naujos darbo vietos, augs gyventojų gyvenimo lygis ir tai sudarys sąlygas viso rajono plėtrai. Mažės Akmenės rajono atotrūkis nuo kitų sparčiai besivystančių Lietuvos rajonų.

Sprendiniai energetikos srityje turės teigiamą poveikį energijos ir energijos išteklių vartojimo efektyvumui, kadangi didėjantis energijos išteklių vartojimo ir tiekimo efektyvumas lems mažesnę pirminių išteklių poreikį ir išlaidas išteklių pirkimui. Didėjantis atsinaujinančių energijos

išteklų naudojimas elektros ir šilumos gamybai lems mažesnę neatsinaujinančių energijos išteklių poreikį. Sprendinių vandentvarkos srityje įgyvendinimas leis užtikrinti tausų vandens išteklių naudojimą. Inžinerinės infrastruktūros objektų modernizavimas mažins avarių tikimybę ir išlaidas jų likvidavimui. Sprendiniai telekomunikacijų ir ryšių srityje sudarys palankias sąlygas žinių visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimuisi, užtikrins, kad vartotojams telekomunikacijų ir ryšių paslaugos būtų teikiamos už konkurencingas kainas.

Dalį sprendinių įgyvendinimui reikalingų lėšų turės būti padengta iš Akmenės rajono savivaldybės biudžeto, tačiau projektų planingas įgyvendinimas suteiks galimybę didelę reikalingų lėšų dalį gauti iš ES Struktūrinių fondų ar pasinaudoti kitais finansinės paramos šaltiniais. Be to, inžinerinės infrastruktūros plėtra yra būtina, siekiant užtikrinti darnų teritorijų vystimąsi.

Numatomas teigiamas ilgalaikis bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo poveikis Akmenės rajono ekonominei aplinkai.

7.4. Sprendinių poveikis socialinei aplinkai

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai sudarys sąlygas Akmenės rajono gyventojų gyvenimo kokybei kilti, nes didės gyvenamųjų pastatų aprūpinimo inžinerinėmis paslaugomis (vandens tiekimo, nuotekų ir atliekų šalinimo, elektros tiekimo, šildymo, telekomunikacijų ir ryšių paslaugomis) prieinamumas, patikimumas, gerės pačių paslaugų kokybė ir todėl bus užtikrintos gyventojų higienos, sveikos gyvenamosios aplinkos, komforto reikmės. Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius bus užtikrintas minimalus poveikis gamtinei aplinkai, taigi ir netiesioginis neigiamas gamtinės aplinkos poveikis rajono gyventojams (pvz., dėl užteršto oro, vandens, dirvožemio ir pan.). Sprendiniai telekomunikacijų ir ryšių srityje skatins žinių visuomenės kūrimąsi.

Rajono teritoriją aprūpinant inžinerine infrastruktūra, bus sukurta palanki investicinė aplinka naujoms pramonės ir kito verslo įmonėms kurtis, todėl bus steigiamos naujos darbo vietos ir tai prisidės prie rajono gyventojų pragyvenimo lygio kilimo.

Didėjantis energijos ir energijos išteklių vartojimo efektyvumas lems mažesnę galutinę energijos poreikį ir mažesnes gyventojų išlaidas energijos ištekliams pirkti. Šie aspektai ypač svarbūs socialiai pažeidžiamiems visuomenės sluoksniams – nepasiturinčios, jaunoms šeimoms pagyvenusiems asmenims ir kt.

Numatomas teigiamas ilgalaikis bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo poveikis Akmenės rajono socialinei aplinkai.

7.5. Sprendinių poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendinių įgyvendinimas turės ilgalaikį teigiamą poveikį aplinkos komponentams: oro kokybei, paviršinių ir požeminių vandenių kokybei, dirvožemio ištekliams ir žemės ūkio naudmenoms, ekosistemoms ir biologinei įvairovei, kraštovaizdžio ekologiškai pusiausvyrai ir estetinei kokybei, kultūros paveldo objektams.

Oro kokybei sprendiniai turės ilgalaikę teigiamą įtaką, nes diegiamos efektyvaus elektros ir šilumos vartojimo priemonės, didinamas energijos tiekimo efektyvumas, skatinama elektros ir šilumos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių sudarys sąlygas mažesniai organinio kuro poreikiui, kurį deginant aplinkos oras ypač teršiamas kenksmingomis aplinkai ir žmogaus sveikatai medžiagomis. Pagal bendrojo plano sprendinius sutvarkyta atliekų tvarkymo infrastruktūra rajone užtikrins mažesnę aplinkos oro taršą iš irstančių atliekų išsiskiriančiomis medžiagomis, nenaudojamų sąvartynų rekultivavimas, pavojingų, biodegraduojančių ir kitų rūšių atliekų tvarkymas užtikrins mažiausią galimą neigiamą poveikį aplinkos oro kokybei. Galimas trumpalaikis nereikšmingas neigiamas poveikis infrastruktūros objektų statybos metu (padidėjęs dulketumas ir pan.).

Paviršinių ir požeminių vandens išteklių kokybei bendrojo plano sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį, kadangi moderni vandens tiekimo, nuotekų ir atliekų tvarkymo infrastruktūros įranga užtikrins minimalią avarijų tikimybę ir minimalų neigiamą poveikį paviršinių ir požeminių vandens išteklių kokybei. Mažėjanti rajono oro tarša taip pat lems mažesnę paviršinių vandenių taršą ir eutrofikacijos, rūgščių lietu poveikį jiems. Bendrojo plano sprendiniai taip pat yra orientuoti į tausų vandens išteklių vartojimą.

Dirvožemio ištekliams bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį, kadangi mažės dirvožemio tarša dėl modernių ir tinkamai eksploatuojamų vandens tiekimo, nuotekų ir atliekų tvarkymo įrenginių.

Ekosistemoms ir biologinei įvairovei bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį, kadangi mažės tų ekosistemų (augalijos ir gyvūnijos buveinių) tarša antropogeninėmis medžiagomis.

Kraštovaizdžio ekologiškai pusiausvyrai ir estetinei kokybei bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai turės ilgalaikę teigiamą įtaką, kadangi siūloma esamos įrangos rekonstrukcija, naujų modernių įrenginių statyba, tinkama atliekų tvarkymo sistema ir senų sąvartynų rekultivavimas užtikrins minimalų neigiamą poveikį aplinkos komponentams, nuo kurių priklauso kraštovaizdžio išsaugojimas (pvz. aplinkos orui, dirvožemiui, gamtiniams vandenims, biologinei įvairovei ir buveinių apsaugai).

Didelių infrastruktūros objektų statybos vietoje dirvožemiui, ekosistemoms ir biologinei įvairovei, kraštovaizdžio ekologiškai pusiausvyrai gali būti padarytas ir neigiamas poveikis, tačiau

tokių objektų statyba yra būtina rajono darniam vystimuisi, o galimas neigiamas poveikis bus minimalus ar jo gali iš viso nebūti, atliekant teisės aktuose nustatytas aplinkosaugos procedūras (planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą ir kt.). Kraštovaizdžio estetinei kokybei galimas trumpalaikis nereikšmingas neigiamas poveikis infrastruktūros objektų statybos metu (padidėję automobilių srautai, aptvertos teritorijos ir pan.).

Kultūros paveldo objektams bendrojo plano sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį, nes bus sudarytos sąlygos objektus aprūpinti inžinerinėmis paslaugomis, objektai bus aptarnaujami atliekų šalinimo sistemos ir taip bus sutvarkyta objektų vizualinė aplinka ir taip šiuose objektuose bus palankiau plėtoti turizmą. Galimas trumpalaikis nereikšmingas neigiamas poveikis infrastruktūros objektų statybos metu (padidėję automobilių srautai, aptvertos teritorijos ir pan.).

Akmenės rajono bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalių sprendinių poveikio vertinimo išvadų santrauka pateikta 7.1 lentelėje.

7.1 lentelė. Akmenės rajono bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalių sprendinių poveikio vertinimo lentelė

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: Akmenės rajono savivaldybės administracijos direktorius
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: Vilniaus Gedimino Technikos Universitetas ir UAB „Ekostrategija“
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Akmenės rajono savivaldybės bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalis
4.	Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais: Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai suderinti su Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu (Žin., 2002, Nr.110-4852) ir Šiaulių apskrities teritorijos bendruoju planu.
5.	Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais*: Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai suderinti su Nacionaline energetikos strategija (Žin., 2007, Nr. 11-430), Vandentvarkos ūkio (vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo) plėtros strategija (Žin., 2005, Nr. 8-245), Valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo planu (Žin., 2002, Nr. 40-1499), Šilumos ūkio plėtros kryptimis (Žin., 2004, Nr. 44-1446).
6.	Status quo situacija Jei Akmenės rajono teritorijoje nebūtų įgyvendinami bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai, rajone vyktų teritoriškai neprioritetizuota infrastruktūros plėtra. Tokiu atveju nebūtų užtikrintas sistemingas, esamus ir planuojamus poreikius atitinkantis infrastruktūros vystymasis ir taip nebūtų sudaromos sąlygos darniam teritorijų vystymui.
7.	Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius: Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniais siekiama tobulinti susiklosčiusią Akmenės rajono erdvinę struktūrą, formuoti ir vystyti urbanistinės sistemos aprūpinimą inžinerine infrastruktūra.

7.1 lentelės tęsinys

8.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas trumpas įvertinimas)		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
	Teritorijos vystymo darnai	Teigiamas ilgalaikis poveikis	Nenumatomas
	Ekonominei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis poveikis	Galimas neigiamas trumpalaikis poveikis, nes dalį sprendinių įgyvendinimui reikalingų lėšų turės būti padengta iš Akmenės rajono savivaldybės biudžeto, tačiau šios lėšos yra būtinos darniai infrastruktūros plėtrai. Projektų planingas įgyvendinimas suteiks galimybę didelę reikalingų lėšų dalį gauti iš ES Struktūrinių fondų ar pasinaudoti kitais finansinės paramos šaltiniais.
	Socialinei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis poveikis	Nenumatomas
	Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis poveikis	Didelių infrastruktūros objektų statybos vietoje dirvožemiui, ekosistemoms ir biologinei įvairovei, kraštovaizdžio ekologinei pusiausvyrai gali būti padarytas ir neigiamas poveikis, tačiau tokių objektų statyba yra būtina rajono darniam vystimuisi, o galimas neigiamas poveikis bus minimalus ar jo gali iš viso nebūti, atliekant teisės aktuose nustatytas aplinkosaugos procedūras (planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą ir kt.). Infrastruktūros objektų statybos metu aplinkos oro kokybei, dirvožemiui, kraštovaizdžio estetinei kokybei, kultūros paveldo objektams galimas trumpalaikis nereikšmingas neigiamas poveikis (padidėję automobilių srautai, padidėjęs dulketumas, aptvertos teritorijos ir pan.).

* Nurodyti tik sritiniai strateginiai dokumentai, bendri strateginiai dokumentai, kurias vadovautasi ir rengiant inžinerinės infrastruktūros sprendinius yra išvardinti urbanistinės dalies lentelėje.

7.4. Priemonės sprendinių stebėsenai atlikti

Atlikus Akmenės rajono savivaldybės bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendinių poveikio vertinimą, nustatyta, kad sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį rajono teritorijai

vystymosi darnai, ekonominei, socialinei ir gamtinei aplinkai. Galimas neigiamas poveikis rajono gamtinei aplinkai yra nereikšmingas, trumpalaikis ir gali būti dar labiau sumažintas laikantis Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų su aplinkosauga susijusių reikalavimų ir procedūrų (sanitarinių apsaugos zonų nustatymo reikalavimų ir tvarkymo režimų, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūrų, specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų ir pan.) bei atliekant bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną.

Stebėseną turi būti atliekama, vadovaujantis Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklėmis (patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-263 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. birželio 22 d. įsakymo Nr. D1-354 redakcija), (Žin., 2007, Nr.73-2917) ir kitais teisės aktais.